

Lassila & Tikanoja Oyj
Sepelitie 6
40320 JYVÄSKYLÄ

Viite

Asia

YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNTO YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN
ARVIOINTIOHJELMASTA KOSKIEN LASSILA & TIKANOJA Oyj:n
BIOKAASULAITOSHANKETTA KAUSTISEN KUNNASSA

HANKETIEDOT JA YVA- MENETTELY

Lassila & Tikanoja Oyj on 27.9.2004 toimittanut Länsi-Suomen ympäristökeskukseen ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (468/1994, muutos 267/1999) mukaisen arviointiohjelman hankkeesta, jonka tarkoituksena on käynnistää biokaasu- ja kaasutuslaitostoiminta Kaustisen kunnassa. Laitosalue sijaitsee 5 km Kaustisen kuntakeskuksesta itään. Hankkeen päätarkoituksena on turvata lähelle sijoittuvan suunnitteilla olevan malminjalostuslaitoksen energian saanti, helpottaa maatalouden jätteiden välivarastointiongelmia, saattaa turkiseläintuotannon jätteet tehokkaan käsittelyn ja hyötykäytön piiriin, tarjota eläinten ruhojen käsittelyä, tarjota jätevesilietteiden- ja biojätteen käsittelykapasiteettia sekä tarjota mahdollisesti muiden jätteiden termistä kaasutuskapasiteettia. Hankkeen tavoitteena on tuottaa jätteistä energiaa ympäristöystävällisesti ja edullisesti alueelle syntyvää uutta teollista toimintaa varten.

Hankkeen vaihtoehtoina ovat ohjelmassa:

- Biokaasun käyttö kaivostoiminnan energialähteenä

Hanke sisältää biokaasulaitoksen ja termisen kaasutinyksikön. Laitoksen kokonaispolttolaitteet riittää 10 MW. Tämä täyttää biokaasulaitoksen energian tarpeet ja aloittavan energian hyödyntäjän, viereiselle tontille rakennettavaksi suunnitellun spodumeenimalmia litiumkarbonaatiksi jalostavan laitoksen, ja tulevaisuuden tarpeet.

- Nollavaihtoehto

Biokaasulaitoksen toteuttamatta jättäminen, jolloin viereiselle tontille rakennettavaksi suunniteltu malminjalostuslaitos käyttää litiumkarbonaatin jalostuksessa nesteytettyä maakaasua, butaania ja propaania lämmön tuottamiseen.

Hankkeen nimi

Lassila & Tikanoja Oyj; Kaustisen biokaasulaitos `Biokaasua kaivostoiminnan tarpeisiin`.

Hankkeesta vastaava

Lassila & Tikanoja Oyj
Sepelintie 6
40320 JYVÄSKYLÄ

Hankkeesta vastaavan käyttämä konsultti

MK Protech Oy
Kiteentie 13 A
82 500 Kitee

Yhteysviranomainen

Länsi- Suomen ympäristökeskus
PL 262
65101 Vaasa

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyn peruste

Asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (268/1999) 6 §, kohta 11 b; muiden jätteen kuin ongelmajätteen polttolaitokset tai fysikaalis-kemialliset käsittelylaitokset, joiden mitoitus on enemmän kuin 100 tonnia jätettä vuorokaudessa sekä biologiset käsittelylaitokset, jotka on mitoitettu vähintään 20 000 tonnin vuotuiselle jätemäärälle;

YVA- menettely

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain tavoitteena on edistää ympäristövaikutusten arviointia ja yhtenäistä huomioon ottamista suunnittelussa ja päätöksenteossa sekä samalla lisätä kansalaisten tiedonsaantia ja osallistumista.

Arviointiohjelma esittää tiedot hankkeesta, siitä miten hankkeen ja sen vaihtoehtojen ympäristövaikutukset selvitetään ja arvioidaan sekä miten arviointimenettely ja osallistuminen järjestetään.

Ohjelman ja siitä annettujen lausuntojen ja mielipiteiden pohjalta laaditaan ympäristövaikutusten arviointiselostus. Kansalaisilla on selostuksen valmistuttua mahdollisuus esittää siitä mielipiteitään ja viranomaisilla antaa lausuntonsa. Menettely päättyy, kun yhteysviranomainen antaa siitä lausuntonsa.

ARVIOINTIOHJELMASTA TIEDOTTAMINEN JA KUULEMINEN

Länsi- Suomen ympäristökeskus on kuuluttanut ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta. Kuulutus ja arviointiohjelma ovat olleet nähtävillä 5.10.- 3.11.2004 virka-aikana seuraavissa paikoissa:

- Kaustisen kunnanvirasto, virallinen ilmoitustaulu, Kappelintie 13, 69 601 Kaustinen
- Kaustisen kunnan pääkirjasto, Kappelintie 13, 69 601 Kaustinen

Kuulutus on lisäksi julkaistu sanomalehdessä Keskipohjanmaa 5.10.2004.

Arviointiohjelmasta pyydettiin toimittamaan kirjalliset kannanotot viimeistään 4.11.2004 osoitteeseen Länsi- Suomen ympäristökeskus, Koulukatu 19, PL 262, 65101 Vaasa.

Lausunnot pyydettiin Kaustisen kunnalta, Keski-Pohjanmaan liitolta, Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piiriltä, Länsi-Suomen lääninhallituksen sosiaali- ja terveysosastolta, Tieliikelaitokselta ja Pohjanmaan TE-keskukselta.

YHTEENVETO ESITETYISTÄ LAUSUNNOISTA JA MIELIPITEISTÄ

Yhteenveto lausunnoista ja kannanotoista

Ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta toimitettiin Länsi- Suomen ympäristökeskukselle kaksi lausuntoa. Kannanottoja arviointiohjelmasta ei tullut lainkaan.

Lausuntojen keskeinen sisältö on esitetty seuraavassa:

Keski – Pohjanmaan liitto 4.11.2004

Keski-Pohjanmaan liitto toteaa, että maakuntakaavassa kuvatut seikat on huomioitu riittäväällä tarkkuudella arviointiohjelmassa. Arviointiohjelman puutteena liitto pitää sitä, ettei yhteyksiä malminjalostuslaitokseen ole esitetty riittäväällä tarkkuudella. Liitto on katsonut lausunnossaan, että molempien laitosten vaikutukset tulisi tarkastella yhtäaikaaisesti koska hankkeet ovat riippuvaisia toisistaan.

Puutteena pidetään myös sitä, ettei sijaintipaikan perusteita ole esitetty ohjelmassa. Liitto katsoo, että ne tekijät, jotka ovat vaikuttaneet hankkeiden sijaintipaikan valintaan olisi ollut hyvä tuoda esille jo ohjelma vaiheessa. Liitto on katsonut hankkeen olevan maakunnallisesti merkittävän ja sen vaikutusten jakautuvan lähes koko maakunnan alueelle. Sijaintipaikka kysymystä olisi ollut mahdollista ja perusteltua tutkia myös maakuntakaavoituksen kautta, jolloin asian selvittäminen olisi ollut avointa ja laaja-alaista, joskaan liitto ei ole pitänyt sitä välttämättömänä, mikäli asiassa muutoin päästää hyvään lopputulokseen.

Kaustisen kunta 25.10.2004

Kaustisen kunta toteaa lausunnossaan, että ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa tulee esittää vaihtoehtoja VE0 ja VE1 riittävät toiminnankuvaukset ympäristövaikutusten arvioinnin helpottamiseksi. Toiminnan kuvauksissa tulee kunnan mukaan esittää arviot mm. seuraavista asioista:

- vastaanotettavien jätteiden määrä ja ominaisuudet sekä keräilyalueen koko
- vastaanotettavien jätteiden varastointi ja esikäsittely ennen prosessia
- termisessä kaasutuksessa käytettävän raaka-aineen laatu määrä sekä keräilyalueen koko
- laitoksen vedenkulutus
- liikenteen määrä
- mädätysjätteen sijoitusvaihtoehdot ja mahdolliset varastointialueet
- muut laitoksessa syntyvät jätteet ja niiden käsittely
- laitosalueen valumavesien, mahdollisten prosessivesien, sosiaalitulojen ja desinfiointiymp. alueiden jätevesimäärät sekä suunnitellut puhdistusmenetelmät
- ilmapäästöjen laatu ja määrä, päästöjä aiheuttavien toimintojen erittely sekä kuvaus päästöjen puhdistusmenetelmistä.

Kunta on katsonut lausunnossaan, että biokaasulaitoksen ympäristövaikutusten selvityksessä tulisi tarkastella erityisesti toiminnasta syntyviä päästöjä ilmaan. Laitoksen vaikutuksia ilmanlaatuun tulisi tarkastella alueella, joka ulottuu vähintään Kaustisen kunnan keskustan alueelle saakka. Ohjelmassa esitettyjen ympäristövaikutusten lisäksi arviointiselostuksessa tulisi arvioida myös hankkeen vaikutukset alueelliseen jätehuoltoon.

YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNTO

Yhteysviranomaisen käsityksen mukaan arviointiohjelma sisältää arvioinnin pohjaksi riittävän joskin kuvaukseltaan aika suppean ja yleispiirteisen esityksen arvioinnin suorittamisesta. Arviointiohjelma täyttää ympäristövaikutusten arvioinnista annetun asetuksen 3 luvun 11 §:n mukaiset perusvaatimukset.

Hankekuvaus

Arviointiohjelmassa tulisi esittää tiedot mm. hankkeesta, sen tarkoituksesta, suunnittelu- vaiheesta, sijainnista, liittymisestä muihin hankkeisiin sekä toteuttamisvaihtoehtoista. Jotta kaikki hankkeesta aiheutuvat vaikutukset voidaan arvioida, on kaikki hankkeen keskeiset osat kuvattava riittävän yksityiskohtaisesti. Arviointiohjelmassa esitetyt tiedot hankkeesta ovat joiltakin osin yleispiirteisiä ja kaipaavat täydennystä seuraavilta osin:

Laitoksen sijaintipaikan perusteita ei ole ohjelmassa esitetty lainkaan. Selostuksessa tulisi esittää tarkemmin ne seikat, jotka ovat vaikuttaneet esitetyn sijaintipaikan valintaan.

Ohjelmassa on esitetty yleispiirteinen taulukko laitoksella esiselvityksen mukaan mahdollisesti käsiteltävistä jätejakeista. Käytettävien jätejakeiden laadusta ja määrästä tulisi esittää tarkat selvitykset sekä suunnitelmat siitä, miltä alueilta jätteet toimitetaan laitokseen. Käytettävien jätejakeiden laatu vaikuttaa myös lopputuotteena syntyvän lietteen käyttömahdollisuuksiin, minkä vuoksi jätejakeiden laadun selvittäminen on tarpeellista.

Jätteiden kuljetuskanavat ja -tavat laitokseen tulee myös selvittää. Mikäli esim. maatalouden harjoittajat tuovat jätteitä omilla kalustoillaan käsiteltäväksi, asettaa se kaluston puhtaanapidolle ja desinfioinnille omat erityisvaatimuksensa. Toiminnassa syntyvien pesuvesien keräämisestä ja käsittelystä tai mahdollisesta puhdistusprosessista tulisi esittää tarkemmat suunnitelmat.

Kasvintuotannon tarkastuskeskus (KTTK) valvoo sivutuoteasetuksen (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1774/2002) mukaisten eläinperäisten sivutuotteiden käsittelyä ja niihin liittyviä kuljetuksia 1, 2 ja 3 luokan käsittelylaitoksissa, mm. biokaasu- ja kompostointilaitoksissa. Kyseisen sivutuoteasetuksen mukaiselle toiminnalle on haettava KTTK:n hyväksyntä. Ohjelmassa on esitetty, että laitoksessa käsitellään myös teurastamojätettä ja esim. turkiseläinten rasvaa erillisessä autoklaaviprosessissa. Sivutuoteasetuksen luokituksen mukaan nämä jätteet kuuluvat riskiluokituksestaan pääosin luokkiin 1 ja 2, jolloin esikäsittely ennen mädätystä on järjestettävä sivutuoteasetuksen vaatimusten mukaisesti. Selostuksessa tulee tarkastella näiden vaatimusten vaikutuksia jätteiden käsittelyyn ja kuljetukseen ja loppukäyttöön.

Jätteiden mahdollinen varastointi alueella ennen käsittelyä tulee selvittää tarkemmin. Jätteiden mahdollinen varastointiaika, määrä ja jätteille varatut varastointitilat ja niiden sijoittuminen alueelle tulee esittää selostuksessa. Jätteiden siirto hankealueella voi aiheuttaa vaikutuksia, jotka tulee myös ottaa huomioon. Selostuksessa tulisikin esittää, miten jätteiden siirto varastoinnista käsittelyprosessiin on aiottu hoitaa.

Prosessoidun jätteen osalta tulisi selvittää myös se, varastoidaanko sitä laitosalueella tai jossain muualla ja millaisista määristä tällöin olisi kyse. Prosessoidun jätteen osalta tulee esittää myös tiedot siitä, aiotaanko jätettä käsitellä joillakin menetelmillä ennen loppukäyttöä.

Hankkeen kuvauksen puutteet lienee helpointa täydentää siten, että arviointiselostukseen liitetään yleissuunnitelmatasoinen suunnitelma laitoksesta. Suunnitelmasta tulee lisäksi käydä selville eri toimintojen sijainti hankealueella.

Lopputuotetta on arvioitu syntyvän vuodessa noin 60 000 tonnia. Lopputuotetta on ohjelmassa esitetty käytettävän mm. suljettavien kaatopaikkojen peittämiseen ja malmin kaivuun jättämien aukkojen ja alueiden täyttämiseen ja maisemoimiseen. Lopputuotteen suuri vuosittainen määrä huomioon ottaen sen sijoittaminen suljettaville kaatopaikoille on epärealistinen vaihtoehto, koska suljettavia kaatopaikkoja ei lähialueilla juurikaan ole. Lopputuotteen sijoittamiseen malmin kaivuun jättämiin aukkoihin liittyy myös epävarmuustekijöitä, joten lopputuotteen käyttämisestä tuleekin esittää vaihtoehtoisia käyttötapoja, kuten esim. käyttö peltolannoituksessa ja viherrakentamisessa sekä esittää tarkemmat selvitykset ja pitkän aikavälin suunnitelmat.

Hankkeen liittyminen välittömään läheisyyteen mahdollisesti sijoittuvaan malminjalostuslaitokseen tulee kuvata riittävällä tavalla.

Vaihtoehtojen käsittely ja vertailu

Hankkeen ympäristövaikutusten arviointi on jaettu arviointiohjelmassa kahden vaihtoehdon tarkasteluun: hankkeen toteuttamatta jättämiseen (0-vaihtoehto), jolloin litiumkarbonaatin jalostuksessa käytetään nesteytettyä maakaasua, butaania ja propaania lämmön tuottamiseen (VE0) sekä toteutusvaihtoehtoon, jonka mukaan biokaasua käytetään kaivos-toiminnan energianlähteenä (VE1).

Esitetty nollavaihtoehto (VE0) tulee olla ns. puhdas nollavaihtoehto, jolloin tarkasteltaisiin asiaa pelkästään siitä näkökulmasta, että kyseistä biokaasulaitosta ei lainkaan toteuteta, kytkemättä vaihtoehtoa välittömään läheisyyteen mahdollisesti sijoittuvan malminjalostuslaitoksen käyttämään energiamuotoon. Nollavaihtoehto toimii vertailutasona muille vaihtoehtoillem. Nollavaihtoehdon tarkastelussa tulisi ottaa huomioon, millaisia vaikutuksia aiheutuu ja toisaalta ei aiheudu, jos hanketta ei toteuteta.

Arviointiohjelmassa vaihtoehtojen vertailu on esitetty taulukkomuodossa. Vertailu on esitetty suppeasti ja sen luettavuutta ja selkeyttä tulisi lisätä selostuksella vaihtoehtojen edullisuudesta eri näkökulmien suhteen.

Vaikutukset ja niiden selvittäminen

Arviointiohjelmassa on katsottu, ettei arvioinnin kohteena olevalla alueella tai sen läheisyydessä ole herkkiä kohteita eikä suojelutarvetta vaativia kohteita tai alueita. Ympäristövaikutusten onkin katsottu rajoittuvan laitosalueelle ja sitä ympäröivälle suojavyöhykkeelle.

Tarkasteltaessa vaikutuksia ihmisen terveyteen, turvallisuuteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen tulisi tarkastelussa ottaa huomioon saapuvien jätejakeiden ja prosessoidun jätteen varastoinnista aiheutuvat hajuhaitat. Myös jätteiden purkamisesta aiheutuvat hajuhaitat ja mahdollisten haittaeläinten aiheuttamat terveydelle haitalliset vaikutukset tulee selvittää. Hajuhaittojen vaikutusten tarkastelualueeksi on esitetty laitosaluetta. Hajuhaittojen tarkastelualuetta tulee kuitenkin laajentaa vähintään 1000 metrin päähän laitosalueesta.

Liikenteen vaikutuksia tarkasteltaessa tulee selvittää, miten laajalta alueelta ja millaisella kalustolla kuljetukset hoidetaan. Liikennemäärään vaikuttaa oleellisesti myös se, miten paljon maataloudenharjoittajat kuljettavat jätėjakeita omalla kalustollaan. Arviointiohjelmassa on esitetty, että hankkeessa varaudutaan jätevesilietteiden kuljettamiseen Kaustisen-Vetelin laitoksen lisäksi Kokkolasta ja Pietarsaaresta. Termisestä kaasutuksesta syntyvä tuhka kuljetetaan Virtain tavanomaisen jätteen kaatopaikalle. Liikenteen vaikutuksia tarkasteltaessa tulee ottaa huomioon kaikki nämä tekijät. Kuljetusten ja jätėjakeiden käsittelyn aiheuttamaa roskaantumista tulisi selvittää tarkemmin.

Erilaiset häiriötilanteet tulisi ottaa myös huomioon ja esittää selvitys näissä tilanteissa toimimiseksi. Lisäksi tulee esittää selvitys siitä, millaisia vaikutuksia mahdollisilla häiriötilanteilla voi olla hankkeen vaikutusalueella.

Osallistuminen ja raportointi

Hankkeen osallistumisen suunnittelua ja järjestämistä voidaan pitää riittävänä. Arviointiohjelman rakenne on johdonmukainen. Ulkoasultaan ja sisällöltään ohjelma on vaikeaselkoinen ja esitetyt taulukot ovat epäselviä ja vaikealukuisia. Varsinaista hankealuetta olisi tarkoituksenmukaista käsitellä esitettyä yksityiskohtaisemmin.

Yhteenveto ja ohjeet jatkotyöhön

Yhteysviranomainen on katsonut arviointiohjelman täyttävän ympäristövaikutusten arvioinnista annetun asetuksen (3 luvun 11 §) perusvaatimukset. Arviointiohjelma sisältää kuitenkin siinä määrin merkittäviä puutteita, että vaikutusten riittävä arviointi on ilman ohjelmaan tehtäviä täydennyksiä vaikeaa.

Yhteysviranomainen on katsonut lausunnossaan, että käsiteltävänä olevan nollavaihtoehdon tulisi olla ns. puhdas nollavaihtoehto. Hankekuvausta tulisi täydentää selvityksellä laitokselle toimitettavien jätėjakeiden määrästä ja laadusta sekä selvityksellä siitä, miltä alueilta ja millaisella kalustolla jätettä aiotaan kuljettaa. Kasvintuotannon tarkastuskeskuksen valvoman sivutuoteasetuksen asettamien vaatimusten vaikutukset kaikkien sivutuoteasetuksen piiriin kuuluvien jätteen käsittelyssä ja kuljetuksissa on otettava huomioon selostuksessa. Jätteen mahdollinen varastointi alueella ennen käsittelyä ja prosessoidun jätteen osalta tulisi selvittää. Varastoidun jätteen paikat, määrät, varastointiajat ja varastointitilat tulee esittää yksityiskohtaisesti. Hankkeen kuvauksen puutteet lienee helpointa täydentää siten, että arviointiselostukseen liitetään yleissuunnitelmatasoinen suunnitelma laitoksesta.

Lopputuotteen käytölle esitettyjä vaihtoehtoja tulee selvittää tarkemmin ja esittää suunnitelmat pitkälle aikavälille sen sijoitustapojen osalta. Hankkeen liittyminen läheisesti välittömään läheisyyteen mahdollisesti sijoittuvaan malminjalostuslaitokseen tulisi kuvata riittävällä tarkkuudella ja riittävän laajasti.

Vaikutusten tarkastelussa tulisi mahdollisten hajuhaittojen vaikutuksia tarkastella laajemmin ja vaikutusalueen rajausta laajentaa. Erilaisten häiriötilanteiden vaikutukset tulisi selvittää ja huomioida.

Yhteysviranomaisen lausunnosta tiedottaminen

Yhteysviranomainen lähettää lausunnon tiedoksi lausunnonantajille. Lausunto on nähtävissä myös internet-osoitteessa www.ymparisto.fi/lసు > Ympäristönsuojelu > Ympäristövai-
kutusten arviointi > Vireillä olevat YVA-hankkeet.

Yhteysviranomainen lähettää kopiot arviointiohjelmasta saamistaan lausunnoista hank-
keesta vastaavalle.

Johtaja

Pertti Sevola

Notaari

Miia Mikkola

Suoritemaksu

3910 EUR (kolmetuhattayhdeksänsataakymmenen euroa)

Peruste

Valtion maksuperustelaki (150/1992) 8§ ja ympäristöministeriön asetus alueellisen ympä-
ristökeskuksen maksullisista suoritteista (1237/03).

Oikaisuvaatimus

Valtion maksuperustelain perusteella maksua koskevaan päätökseen ei voi hakea muutosta
valittamalla. Maksuvelvollinen, joka katsoo, että maksun määräytymisessä on tapahtunut
virhe, voi sen sijaan vaatia siihen kirjallisesti oikaisua Länsi- Suomen ympäristökeskuksel-
ta kahden kuukauden kuluessa maksun määräytymisestä.

Jakelu:

Lassila & Tikanoja Oyj
Sepelintie 6
40320 Jyväskylä

Tiedoksi:

Lausunnon antajat
Ympäristöministeriö
Suomen ympäristökeskus + 2 kpl arviointiohjelmaa